

مجموعه ابو الضیاء

ماسوا شایه سندن دلی تطهیرہ چالش

بر تو حکمت و عرفان ایله تنویرہ آلس

هر ماه عربی ابتدا سیله اون بشنده نشر اولنور فنون مجموعه سیدر

جزء ۴۸ [فی ۱۵ جمادی الآخر سنه ۱۳۰۲] [نهمه سی ۳ فروش

حکمة الحقوق

(کمال بک افندینکدر)

اجرای حق ایچون کچر آدم حکومته

حقدن زیاده حکمنی اجرایه سعی ایدر

مهرندرکه ابنای بشر جمعیت خارجنده یشایه میور . معیندرکه جمعیت
داخلنده هیچ راحت بوله میور .

انسان هر نه زمان که وحشت صحر الرینک گرم و سردینی ، حرمان
معیشتی ، سباعی ، علتی ، ایام تنهایی و لیال دهشتی دوشنور بالطبع جمعیتی
فردوس آباد سعادت حکمنده گورر . آنجق هر نه وقت که جمعیتک حربی ،
زنجیر ظلمی ، نأره استقبالی ، ضرورتی ، آمالی ملاحظه ایدر . بیانی شهر
ایله صحرانک ترجیح مزیتنده عاجز قالور .

عجبا ابنای جنسمز بوحیرت آباده یالکڑ تحمل مشاق ایچونمی گلمشدر ؟
عجبا بو ادوار فلاکتک بر انجامی یوقیدر ؟

حاشا که فطرت بشری استعداد کمال ایله خلق ایدن صانع حکیم او

استعدادی عبث یراثش اولسون . انسان که مبادی خلقته دوش اولدینی
عدم آبادعجز واضطراردن بدرجهیه قدر سعی ذاتیسیله نفسی تخلص ایدرک
قرق الی عصردن بری طوفان انقلابات ایچنده یوارانه یوارانه شو بالاخانه
ترقییه واصل اولمش و احتیاجات مادیه و لذایذ معنویه سنه خدمت ایچون
گندی آثاری ایکن کندی حیران ایده جک قدر بدایع میدان قویمشد
البته برگون علم و اقدامی سایه سنده عمومی بختیار ایده جک بر دوره
واصل اوله جقدر .

امید سعادت فرد ایچون آخرته منحصر ایسه نوع ایچون دنیا بده
شاملدر . بوا مید سایه سنده درکه متشرع و حکیم نه قدر محب انسانیت وجوده
گلمش ایسه دنیا بده شوق و اقدام ایله چالشمن و آخرته امین و متسلی گتمشدر .
عموم نه وقت بختیار اولور ؟

نه وقت هر کس عطایای قدرندن استعدادی نسبتنده نصیبی آلورسه ...
یا بومقصدک حصولنه چاره نه در ؟

عدالت

عدالت مسئله سنه تعلیق نظر ایتک استیانتلر ایچون حکمة هر شیدن
اول حقوق بشرک مبناسی تحری ایتک لازم گلور . بوبخنده ایسه آرای
حکما یک چوق شعبه لره منقسمدر و مع مافییه بوتشت ترتیب منطقی ایله
برقاج فصلده جمع اولنه بیلور .

بعض اصحاب افکار تعقلات بشریه نك مطابق حقیقت اولدیفنده
اشتباه و برطاقیده انسانده اختیارک وجودینی طوغریدن طوغرییه انکار و یا
طولا یسیله ابطال ایدرک اولکیلر قواعد حقک تحریسنه و ایکنجیلر ایسه
تصورینه امکان بر اقدیلرکه بونلر لا ادریه، جبریه و وحدت وجود مذهب لرنده
بولنانلردر .

بعض حکما ایسه امم سالفه و حالیه بیننده معاملات حقوقک درجه
اختلافنه نظراً او بر تو حکمتک بویه مختلف مختلف رنگلرده گورینشنه

تعلق ايتديگى اشيانك قابليتلىرىدە اولان مغايرت سبب اولديغىدن تغافل ايدرك حقوق ايچون مافوق الطبيعياتدن برقاعدهنك فقدانك حكيم ايتديلر كه بولارده حقوق انسانيتك داخلىدە آزادقلىرى اساسلىر اعتباريله رفاهيه، وجدانيه، برهانيه طاقلاريدر .
 بومذاهبدن هر هانگىسنك اولورسه اولسون محاكمهسى اول امرده عقلك تميز حقيقتك اقتداريني نيكه توقف ايتديگى ايچون ابتدا لادريه نك افكاريني تشریح ايدلم .

§

حقيقت سنجه مجهول اولسه ده عقلاً مبرهندير
 گوش اعمالره پنهان ايسه ينياه روشندر

غريبدير كه انسان هر نهيه اولورسه اولسون عقليه حكيم ايدر . ينه انسانلر ايچنده حكيم عقليتك نفس الامرده مطابقته تردد ايدنلرده بولور .
 بوطغيان افكار طاشلره چاربه چاربه طاغيلان سيل خروشان گي حقيقتك مقاومتى قارشوسنده نيجه فرقهلره انقسام اتمشدر .

مثلاً بر مذهب واردرك حكيم عقليتك مطابق حقيقت اولديغنه برهان طلب ايدوب دركه : « بز بوغجز ومسكنقرله برابر بر شيئه شويلاه در ديويورمكله تصديققر حقيقتك عيني اولديغنه نصل حكيم اولنه بيلور ؟ عجيبا تركيمز بر بشقه حال وشكلده بولنسه اوزمانده شمديكى گي - ايكي جسم بر حيرده اجتماع ايمز - قضيه سنى بديهى عد ايدرميدك ؟ »

عقلك حكيمى مطابق حقيقت اولديغنه نصل دليل گوسترلسون كه جهانده عقلدن بشقه برميز يوقدر ؟
 بودنى دنيا دن عوالم علويه به ايصال نظر ايدرك حقيقتى لوح ازلدن تجرى ايتك و ياخسود تصديقات فكر بهي امتحان ايچون تركيب آسمانى ي بشقه بر قابله افراغ ايتك كيمك الندن گلور ؟

زوز کلکک اڤ تحف جهتی شور اسیدرکه بونلره « سز عقلک حکمنی
تردید ایدیورسکزر . حال بوکه تردیده بر حکم عقلیدر « دیندکجه « بزم
شبه مزک وارد اولدیغسدهده شبهه مز وار . وایکنجی و اوچنجی دفعهده و
هلم جراً ترتب ایده بیلجک شها تمزک جمله سنده ینه شبهه مز وار « دیرلر .
و بوصورتله هم دور ، هم تسلسلی جامع و بیانی جزء اصمدن مشوش برهذیانی
عین حکمت عد ایدرلر .

افادات معروضه به باقینجه آکلا شیلورکه حکما بو فرقیه قناعت
وبره مز . چونکه آنلرک کاری تحری حقیقت دکل تمنی محالدر . شو قدر
وارکه اصحاب حکمت ایچون بونلرله معارضهده وظیفه دن دکلدر . چونکه
حد داننده حکم عقلینک حقیقه مطابقتی تسلیم اولمقدجه لادر به نک هج
برقولی دعوی حکمنی بولوق قابل اوله ماز .

فن حقوق ایسه بومذهبه غایت ساده بر حکم ایله جواب ویرر :
حکم عقلی یا بزم ظنمز گبی حقیقه موافقدر . یا آنلرک ادعاسی گبی
مشکوکدر . شق اول اعتبارنجه موجود اولان قواعد سیاستک - تا بطلانی
اثبات ایله عمومیه قبول ایتدیرنجه به قدر - حکمه اتباع مجبوریتنده بولورلر .
شق ثانی اعتبارینه گوره احکام سیاستک حقانیتجه اولان شکلاری دخی
عندلرنده مشکوک اولدیغندن اعتراضدن کف لسان ایتلری لازم گلور .
برمذهب دها واردرکه بدیهیاتک اصلی اولان

« برشی هم موجود هم معدوم اوله ماز »

قضیه سنی بازیجه افکار نوعندن بر سفسطه ایله ابطال ایتک استلرده دیرلرکه
« شیئی ، موجود ایله معدوم بیتنده تردید ایتک معدوم تصورینک وجودینی
اقتضا ایدر . حال بوکه معدوم دوشونیه مز . چونکه برشینک متصور اولسی
دیگر اشیادن تمیزینه متوقفدر . برشی ایسه متمیز اولینجه البته موجوددر .
بناءً علیه

« برشی هم موجود هم معدوم اوله ماز »

سوزنده - برشی هم موجود هم معدومدر - و یا تعبیر آخرله - عدم موجوددر - معناسی مندرج اولدغیچون حکمی مجمع نقیضینک نفیندن عبارت اولان بوقضیه حد ذاتنده بر برینی مناقض ایکی تصدیقی جامع و بناء علیه بطلاننه بنفسه یینه در »

خیالک بارلاقلغنده شبهه یوق . فقط حقیقتدن بری اولدیفنی ظاهره چیقارما مقده کوچ برشی دکلدر .

عدم گرك مطلق اولسون و گرك عادی اولسون موجود اولماغله تصویرینک انتقاسی لازم کلمز .

ایشته واجب الوجودک نظیری معدوم مطلقدر . فقط بز ذهنزده اویله بر تصویر بولیورز . بدیهیدرکه معدومی دوشونمک محال اولسیدی افکار بشرده بو تصویر بولغزدی . طبیعت ایچنده خلو مطلق عادتا معدوم ایکن بز آنی تصویر ایتمک شویله طورسون حیوه ایله شیشه ییننده آز بر زمان تمیز بیله ایتدیریورز . دیمک که معدوم یالکز متصور دکل متمیز دخی اولسه ینه وجود بولمق اقتضا ایتمز ایمش . چونکه شیشه ایله حیوه آرسنده حاصل ایتدیگمز شی یوقلقدن عبارتدر . لا ادریه نك شایان دقت اولان سوزلری بوبوللرده اولان معانده و مغالطه لر دکل طریق انصافه دوکیلوبده تحری و مؤاخذه یولنده ایراد ایتدکلری مباحثدرکه حائر اولدیفنی اهمیت جهتیله براز تفصیل ایتمک ایسترز .

بونلر علم و معلوم و عالمی اله آلورلرده دیرلرکه :

« علم بشر نهایت درجه ده ناقص و نقصانی ایسه کالنه نسبتله یوز بیگلرجه یوز بیگلر کره زیاده اولدیفنده شبهه یوقدر . بولندلغز قطعه خاکی مکوناته و ییلدیگمز حوادثی علی العموم شئوناته قیاس ایلسه ک نقطه یی ابعاده نسبت ایتمز اولورز . بوقدر نقصانی بر واسطه ایله وصول حقیقه فصل امید وار اولهلم ؟

« علم زیاده لشد کج تصدیقات فکریه الی غیر النهایه تغیر ایدر طورر .
مثلا بری بزه - آرشونی اوز غروشدن یوز ذراع دیوار یابدردم . معماره
نه ویرمکلکم لازم گلور؟ - دیسه در حال (بیک غروش) دیرز . لکن
- مقاوله مزده دیوار اون گونده بته جک و بتمزسه حریف هر تأخر ایدن
گون ایچون یوز غروش تضمین ویره جک ایدی . دیوار ایسه اون ایکی گونده
بتدی - دیه جک اولسه همان ایکنجی درجه ده حاصل اولان علمز حکم
ذهنیزی تحویل ایدرک معماره (سکر یوز غروش ویرمسی لازم کله جگنی)
سویلرز . بینه حریف - شو قدر واره بر گون معمار ایشنی تعطیل ایتک
استدی . بنده رخصت ویردم - دیسه بینه بر علم دها حاصل ایتدیگمزدن
بینه نتیجه منزی دکشدر بر - اوله ایسه طقوز یوز غروش ویرمسیگر دیرز .
دیمک اولورکه علمیزی بر قاج بیک درجه ایلرو کوتوره بیاسه ک شمدی
مضبوطمنز اولان معلوماتدن هیچ بری صحیح قالمیه جق . بوده تجربه ایله
ظاهر دکلمیدرکه انسانیت عصرأ بعد عصر هر ماده اوزرینه مختلف مختلف
فکر لر حاصل ایدوب طور ییور . فقط هیچ برنده توقف ایتیور !
بو حال یالکر اعصاره مخصوص دگل متعاصرین بیتده ده تمامیه
جاری اولیور . بوگون برلین انجمن دانشی اعضاسندن بریله صحرای کبیر
وحشیلرندن بری هم محاس ایدلسه محفوظات فکریه لرینک بیگده بری
یکدیگرینه توافق ایتک قایلیدر ؟
ایکی مناره بونی بر طاغ ویا بر قورشون آتیمی بر نهز ویا خود یالکر
خریطه اوزرینه چکلمش بر خط موهومک بر طرفنده عین اصابت عد
اولنان حاللر او بر طرفندن محض شاعت صاییلور !
انسان چو جوقلقدن گنجلکه گنجلکدن اختیار لغه انتقائده - یالکر
بواطوار ثلثه ده دگل - بلکه هر آنده تصدیقات فکریه سنی تقلیب و تغیریدن
خالی قالور می ؟ بز بوگون بر اعتقادده بز که بلکه دون آکا قائل دگلدک .
یا او اعتقادده یارین دوام ایده جگمزدن بیلنور ؟

بویله هر زمانده، هر مكانده، هر قومده، هر عائلده وحتی هر فرده
نسبتله هر گونده تناقضی كل يوم بیک تجربه ایله ثابت اولان مدرگاته فصل
حقیقت دینیله بیلور ؟

هانگی عصرک هانگی شهرک هانگی امتک هانگی عائله نك قولنه اعتماد
ایدهلم ؟ دائما تبدلی گوردیگمز تصدیقات فکریه مزدن هانگیسنی صحیح بیللم ؟
ظاهر دکلمیدر که فکر ونظرمن هانگی مادهیه تعلق ایدرسه یالکزر
ظواهرینی فهم ایدیور . حقایقی ادرا کدن عاجز قالبور ؟ مثلا المزه بر
انگلیز آلتونی آلسق شکلنی، نقشنی، حجمنی، ثقلنی، قیمتی آکلارز. فقط
آلتون نه در ؟ نیچون اوزرینه کونش دوشرسه صاری گورینور ؟ نیچون
اجزای فردیه سی سائر معدنلردن زیاده بر برینه متقار بدر ؟ بواسباب
اصلیه دن هیچ خبرمن وارمیدر ؟ عالمده صورتدن متبدل نه بولنه بیلور ؟ شمعی
هانگی جسمک بوندن بر دقیقه اولکی عینتده ثابت اولدیغنی ادعا ایده بیلورز ؟
آن بان بر برینی تعقیب ایدوب گلمکده اولان شو طوفان انقلابات آره سنده
بر شیده حقیقت تحری ایتک قوس قزحدن کچن قطره لرده رنگ آرامق
قیلندن اولمازمی ؟ و بو حالده امعان نظر ایدیلورسه بر حکم عقلینک حقیقتی
یالکزر زمان خطورینه انحصار ایتک شمعی حق اولان بر شیک بر دقیقه
سکره بطلانی قابل اوله بیلک اقتضا ایتزمی ؟

یا بالنظر تحصیل علم ایتدیگمز شیر بویله اولنجه حقایقه اولان
معلوماتر نه حالده بولنق لازم گلور ؟ بز حقایق، یا صورتدن تحصیل ایتدیگمز
معلوماتدن استدلال ایله و یا خود عقلزک بالبداهه حکمیه بیلورز .

ابتدا برنجی وجهنی اله آلهلم ! بر شیک دائمی تبدل و صرف فروعادن
عبارت اولان جهتلردن ثابت و حقیقی اولان جهتلرینه حکم ایتک معقول
بر استدلالیدر ؟

ماهیه نسبت صفاتک، علتیه نسبت آثارک ثباته نسبت تغیرک، تناهیسزلکه
نسبت قیودک نه حکمی اوله بیلور ؟

حقیقتی بالبداهه آشکارا میگردد که قوتی اولیه بی‌لور که بویولده
اولان تصدیق‌لرک جمله‌سی غیبیه علم ادعا ایتمک قیلندندر . بزم فکر مزک بر
تصویری قطعاً تصدیق ایدر و خلافتی تصویره امکان بوله‌ماز . بزده آنک
عین حقیقت اولدیغنه بالجبوریه اینانورز . آنجق برهانک نه‌در ؟ استدلالک
نه بولده‌در ؟ دیالره بر جوامز وارمیدر ؟

برکره قوه ناطقه‌نک حالتی دوشونه‌م . اجسامک کافه‌سنده گورلدیگی
گی انسان دخی وجودینک تابع اولدیغی انقلابات طبیعیه‌سی جهتیه ایکی
دقیقه بر عینتده قاله‌ماز . هر آن اجزای مرکبه‌سینک بر طاقی کلیتندن
آریلیور ، لرلرینی دیگر برطاق اجزا گلوب طوتیور . حال بوکه عقلک هر درلو
ادراکانه آلت بو وجوددر . آنده‌کی تبدل قوای حسیه‌ده دخی بالطبع
بوتبدلی اقتضا ایدر . حسیاتک تبدلی دخی بالضروره مدرکاتک تبدلی
مستلزمدر . عقل ثابت و یکرنک قالسه دخی حال بوکه عقلده
ثباتدن و یکرنکلکدن هیچ بر اثر گورلدیگی یوق ! بر کیمسه‌نک ادراکی دیگر
بر آدمک عقلنه بگزه‌مز . هر کس چوجوقلغنده هر نه‌یه معتقد ایسه اختیارلغنده
هان جمله‌سی انکار ایدر . بر ماده‌یه بر انسان صاعلم ایکن بشقه درلو حکم
ایدر ، خسته ایکن بشقه ، آیق ایکن بشقه ، سرخوش ایکن بشقه ، هله عقلک
اویقوده اولان تصویراتیه حال یقظه‌ده‌کی ادراکاتی ییننده اولان فرق کلی
ودلی دیدیگمز آدمارک خواطرند بزم تصدیقاتره نسبت گوریلان مغایرت
کامله بتون بتون جای وسوسه دگلمیدر ؟

عقل دیدیگمز قوت عمرک هر طرزنده ، وجودک هر حالنده بر معلوم
اوزرینه طبان طبانه ضد علمر حاصل ایدیور ! حکمر و یرییور ! بونارک
هانگیسی صحیحدر ؟ عقلک حال طبیعیه‌سی کنجکلکده‌میدر ؟ اختیارلقدده‌میدر ؟
یقظه‌ده‌میدر ؟ اویقوده‌میدر ؟ سرخوشلقدده‌میدر ؟ آیقلقدده‌میدر ؟ عقلایلق
دیدیگمز طورده‌میدر ؟ جنون دیدیگمز حالتده‌میدر ؟ نه‌دن بیله‌م ؟
برده طوغدلیغز زمان قوه مدرکه‌مز بر تخم قیلندن اولوبده وجودمز

غدا و هوا ایله نشو و نما بولدجه آنکده نظر و تجربه ایله ترقی ایتدیکنده
و بونظر و تجربه ایسه تصادفاً اطرافزی احاطه ایدن عادات و نظامات و معاملات
ایله حاصل اولدیغنده شبهه وارمیدر ؟

براز تأمل ایله اکثرینک سقامتنه حکم ایتدیگمز بواسبابک تأثیراتی
عجبا قوه عاقله یی طریق سلامتدن آیرما مشیدر ؟

امراض نفسانیه و هوسات شهوانیه و مسند خدمت و ترکیب جسمانی
و اقلیم و مآکل و مشارب گبی نیجه احوالک تمیز اوزرینه معلوم اولان
تأثیراتی دوشونیلنجه اوده حکم عقلینک حقیقتنده اعتمادی سلب ایتزمی ؟
برده قوه عاقله انعکاس حقیقت ایچون دائماً صفوت و سکون حالنده
بولنق لازم گلورکن هر آن بیک درلو تأثیرات خارجیه ایله تحوّل و تحوّلایله
بالطبع صور منعکسه یی دخی تحویل ایدرک بر ماده ایچون هر فکرده بر شکل
دیگر و هر زمانده بر عکس اخر پیدا اولیور . بونلرک ایچنده حقیقته مطابق
اولانده وارمش : نهدن بیله لم که هانگیسیدر ؟

ایشته حواسمزک عمومیتی بو حالده ! شمعی بونلری برده آری آری
نذیق ایدلم : دنیاده بونی بر عاقل انکار ایده مزکه اکثر حسلرمز بزی
دائماً الدائمقده در . مثلاً بوگون یگرمی بش درجه ده صبحاغی بزم حالمزه
مطابق بولورز . یارین تحمل اولغیه حق درجه ده گوریرز . ذائقه بر شیک
لذتی هر زمان بر حالده بولماز . دون حظ ایتدیگی بر قوقودن بوگون
استکراه ایدر .

سامعه بر برینه طبیان طبانه ضد اولان ایکی قولی قبول ایله دماغه
نقل ایدر . نظر صوده کی دکنگی اکری و گوندز صاری گوردیگی شیئی
کیجه بیاض گورر . سطح آینه ایچنده ابعاد و متخیز اجسام بولندیغنه حکم ایدر .
گوز عادتا بر معکسدر . بز نیجه معکسلر گوریورز که مدوری مستطیل
و یا کوچکی بیوک گوستور . یا گوز گده بوقیلدن اولمدیغنی نهدن بیله لم ؟
برده بنم صاری گوردیگم شیئی بر بشقه سی یشیل ، بر بشقه سی مائی ، بر

بشقه سی قرمزی، و بنم کری گوردیگم برجسی بر بشقه مکعب، بر بشقه سی
یغی، بر بشقه سی خیمی گورمدیگنی نه دن استدلال ایدلم ؟

بو تغیرلر یالکز دائما گورمکده اولدیغمز بر طاقم الوان اشکاله دلالت
ایدر. یوقسه بو الوان و اشکالک هر نظره نسبت بر عینیتده قالدیغنه الیه
هیچ بر برهان یوقدر.

مقدماتمیزک اکثرینی حافظه دن آیلورز. حافظه نیک ایسه مضبوطاتی
تغیر ایتمدیگنه نصل امین اوله ییلورز ؟

بونلردن بشقه واهمه انسانه هیچ یوقدن یوقدر هیاکل هائله گوستردیکی
و مدھش صدار ایشیتدیردیکی معلومز دکلمیدر ؟ یا خادمیلری بو حالده
اولان تمیزک وصول حقیقه اقتدارینی نه صورتله تسلیم ایلیلم ؟

کال

رآن ژاق روسونک فوئل الویترندن

اون ایکنجی مکتوب

(سن پرودن - ژولییه)

ژولیم ! مکتوبکیزک شیوه سادکیسی نه قدر رقت انگیزدر ! اوراده
بر روح عقیفک راحت و سکونی و عشق و محبتک تمنیات لطافت انگیزی نه
گوزل مشاهدده اولنیور ؟ افکارکیز زحمتسز کندیسینی اظهار ایدیور. بونلر
قبلر اوزرینه برتأثیر لطیف حاصل ایدیور که بونی بر شیوه مرتب هیچ بروقت
حاصل ایدمه من ایدی. اولیه بر طور سادکی ایله ارانه ایتمکده اولدیغکیز
دلایل و براهینک قوت و شدتی حس ایتمک ایچون بونلر اوزرینه خیلی آتاعاب
فکرایتمک لازمدر؛ وحشیات علویه سزه اولمرتبه آزران گلیورکه. انسان